

Bipolariteits Index

Bipolarity Index, G. Sachs / STEP-BD

Nederlandse vertaling: D. de Been, R.W. Kupka (Altrecht GGZ, 2007)

Omcirkel van onderstaande items welke het meest van toepassing is op de patiënt

Meest overtuigende kenmerk	=	20
Overtuigend kenmerk van de bipolaire stoornis	=	15
Bekend verschijnsel passend bij de bipolaire stoornis	=	10
Aspecifiek verschijnsel dat mogelijk wijst op een bipolaire stoornis	=	5
Verschijnsel dat mogelijk gerelateerd is aan een bipolaire stoornis	=	2
Niets wijst op een bipolaire stoornis	=	0

Indicatie voor de scoring: de meeste patiënten met een bipolaire I stoornis scoren 60 punten of hoger. LET OP: deze index en de scoring ervan is niet gevalideerd in wetenschappelijk onderzoek. De Bipolarity index is ontworpen door G. Sachs, M.D. (Harvard University, V.S.) voor het STEP-BD project. Zie: Sachs GS. Strategies for improving treatment of bipolar disorder: integration of measurement and management. Acta Psychiatr Scand Suppl. 2004;(422):7-17.

I Kenmerken van een (eerdere) episode

Score = .../20

- 20 Gedocumenteerde acute manie of gemengde episode met duidelijke euforische of expansieve stemming, groothedsideeën of een opgeblazen gevoel van eigenwaarde, die niet het directe gevolg is van een somatische aandoening, een middel of andere secundaire oorzaak
- 15 Duidelijke gemengde episode of ontstemde manie die niet het directe gevolg is van een somatische aandoening, een middel of andere secundaire oorzaak
- 10 Duidelijke hypomanie die niet het directe gevolg is van een somatische aandoening, een middel of andere secundaire oorzaak
Duidelijke cyclothymie die niet het directe gevolg is van een somatische aandoening, een middel of andere secundaire oorzaak
Duidelijke manie door het gebruik van antidepressivum
- 5 Duidelijke hypomanie door het gebruik van antidepressivum
Episodes met kenmerkende symptomen van een hypomanie, maar het aantal symptomen, de duur of intensiteit voldoen niet aan de DSM-IV criteria voor hypomanie of cyclothymie.
Een eenmalige depressieve episode met psychotische of 2-3 atypische kenmerken: hypersomnia, toegenomen eetlust, loodzwaar gevoel in de armen en benen
Een postpartum depressie
- 2 Recidiverende unipolaire depressieve stoornis
Een psychotische episode in de voorgeschiedenis (met wanen, hallucinaties of betrekkingsideeën).
- 0 Er is nooit sprake geweest van een significant verhoogde/expansieve stemming, recidiverende depressie of psychose

II Beginleeftijd (eerste stemmingsepisode)

Score = .../20

- 20 Eerste episode 15 - 19 jaar
- 15 Eerste episode < 15 jaar of 20 - 30 jaar
- 10 Eerste episode 30 - 45 jaar
- 5 Eerste episode > 45 jaar
- 0 Geen voorgeschiedenis van stemmingsstoornis (episodes, cyclothymie, dysthymie)

III Ziektebeloop en bijkomende kenmerken

Score = .../20

- 20 Recidiverende afzonderlijke manische episodes met volledig herstel tussen de episodes
- 15 Recidiverende afzonderlijke manische episodes zonder volledig herstel tussen de episodes
recidiverende afzonderlijke hypomane episodes met volledig herstel tussen de episodes
- 10 Comorbide middelenmisbruik. Psychotische verschijnselen komen alleen voor gedurende acute stemmingsepisodes
Door risicovol, manisch gedrag in aanraking gekomen met politie of justitie (zoals winkeldiefstal, roekeloos autorijden, faillissement)
- 5 Recidiverende unipolaire depressieve stoornis met tenminste drie depressieve episodes
Recidiverende afzonderlijke hypomane episodes zonder volledig herstel tussen de episodes
Herhaaldelijke medicatieontrouw
Comorbide borderline persoonlijkheidsstoornis of -kenmerken
Comorbide angst- of eetstoornissen (bijv. OCD, paniekstoornis, boulimia nervosa)
ADHD in de kindertijd en perioden van bovengemiddelde schoolprestaties of sociaal functioneren
Problemen veroorzaakt voor zichzelf vrienden of familie door gokken, onverstandige investeringen, teveel geld uitgeven of seksuele indiscreties (of in de problemen gekomen als het aan het licht gekomen was)
Duidelijke, premenstruele toename van stemmingsklachten
- 2 Hyperthyme persoonlijkheid in euthyme fase (als er geen sprake is van een manische dan wel depressieve episode)
Minstens 3 maal getrouwd (inclusief hertrouwen met dezelfde persoon)
Gedurende minimaal twee jaar verschillende banen korter dan een jaar volgehouden
Meer dan 2 academische titels behaald
- 0 Geen van bovenstaande kenmerken

IV Reactie op behandeling

Score = .../20

- 20 Volledige remissie binnen 4 weken behandeling met een stemmingsstabilisator
- 15 Volledige remissie binnen 12 weken behandeling met een stemmingsstabilisator of terugval binnen 12 weken na het stoppen van de behandeling
Stemmingsomslag naar een manische of gemengde episode binnen 12 weken na het starten van een nieuw antidepressivum of het verhogen van de dosis
- 10 Verergering van dysforie of gemengde symptomen zonder volledige manische episode tijdens de behandeling met een antidepressivum
Partieel effect op 1 of 2 stemmingsstabilisatoren binnen 12 weken behandeling.
Ontstaan / verergering van rapid cycling door behandeling met een antidepressivum
- 5 Therapie resistentie: ineffectiviteit van 3 of meer antidepressiva
Stemmingsomslag naar manie of hypomanie na het stoppen van een antidepressivum
- 2 Binnen 1 week optreden van vrijwel volledige remissie bij behandeling met antidepressiva
- 0 Geen van bovenstaande, of nooit behandeling gehad

V Familiaire belasting

Score = .../20

- 20 Tenminste 1 eerstegraads familielid met een gedocumenteerde bipolaire stoornis
- 15 Tenminste 1 tweedegraads familielid met een gedocumenteerde bipolaire stoornis
Tenminste 1 eerstegraads familielid met gedocumenteerde recidiverende unipolaire depressieve stoornis en aanwijzingen in het gedrag voor een bipolaire stoornis
- 10 Eerstegraads familielid met gedocumenteerde recidiverende unipolaire depressieve stoornis of schizoaffectieve stoornis
Een familielid met gedocumenteerde bipolaire stoornis, of een familielid met gedocumenteerde recidiverende unipolaire depressieve stoornis en aanwijzingen in het gedrag voor een bipolaire stoornis
- 5 Eerstegraads familielid met gedocumenteerd middelenmisbruik, of een familielid met een mogelijke bipolaire stoornis
- 2 Eerstegraads familielid met mogelijk een recidiverende depressieve stoornis
Eerstegraads familielid met een aan de bipolaire stoornis gerelateerde psychiatrische diagnose: angststoornis, eetstoornis, ADHD
- 0 Geen van bovenstaande kenmerken, of geen familiale belasting met psychiatrische stoornissen

Totaalscore: ...../ 100